

גרמניה/1800: שירה, הגות ומלחמה

(תשפ"ב, סמסטר א', יום שני, שעה 10-12, גילמן 277)

פרופסור גלילי שחר, החוג לספרות, בית הספר למדעי התרבות, אוניברסיטת תל אביב

עוזר מחקר והוראה: מר חנן ישי

השיעור דן בסדרה של יצירות מופת מעולמה של הספרות וההגות הגרמנית סביב 1800, ודן בהן בהקשר לשיח המלחמה באירופה, ובעיקר כמקור למושגי יסוד לשאלת התרבות. כל יצירה נבחרת לכן בהקשר כפול ויותר: כטקסט ספרותי או כמאמר פילוסופי, כתעודה היסטורית, או כעדות, כפרי של "רוח-התקופה", ובה בעת כהפרעה, כסטייה וכמאורע של התנגדות.

לוח השיעורים

1. תמונת פתיחה, בחדר הלימוד (גתה, "פאוסט", תמונה בחדר הלימוד II/I)
2. גרמניה/1800: היסטוריה ומלחמה, מהי תרבות?
3. נאורות, הנשגב, המלחמה –שאלה גרמנית? (קאנט, "תשובה לשאלה: מהי נאורות?"), "על הנשגב", שילר, "על החינוך האסתטי של האדם בסדרת מכתבים")
4. קינת גיבורים, הונאה ספרותית (גתה, "ייסורי ורתר הצעיר")
5. תשוקה ומלחמה (יוונית) (הלדרלין, היפריון, לסינג, לאוקאון)
6. הרובה, הפילוסופיה (הגל, מתוך: "פנומנולוגיה של הרוח", ו"כתבים לפילוסופיה של המשפט", קלאוזוביץ, "על המלחמה", פיכטה, "נאום לאומה הגרמנית")
7. תמונת ביניים: הבדיחה, הפרגמנט (שלגל, "פרגמנטיים")
8. חיילים, עריקים ובני-שטן (מבחר מעשיות האחים גרים)
9. אנקדוטות מן המלחמה האחרונה (קלייסט, אנקדוטות)
10. מלחמה וצדק, יום הדין (קלייסט, "מיכאל קולהאס")
11. החייל, השוטה, חיי היצורים (גאורג ביכנר, "ווייצק")
12. תמונת סיום: גרמניה, מסע חורף

דרישות הקורס: קריאה של חומרי השיעור, נוכחות והשתתפות בשיעורים, עבודת גמר